

TOWAROWA
GIEŁDA ENERGII S.A.

Grupa Kapitałowa GPW

Międzynarodowy rynek energii – aktualny stan prac

Jacek Brandt

Dyrektor ds. Współpracy Międzynarodowej i Regulacji

Komitet Rynku Energii Elektrycznej

Warszawa, 16 marca 2015

Projekt PCR

- Projekt Price Coupling of Regions - PCR został zainicjowany w 2010 roku przez 7 zachodnioeuropejskich giełd energii: APX, Belpex, EPEX SPOT, GME, Nord Pool Spot i OMIE, do których dołączyła w 2013 roku giełda czeska OTE.
- PCR, w oparciu o porozumienie uczestników rynku North West Europe- NWE stał się standardem używanym regionalnie.
- PCR jest zdecentralizowanym modelem price coupling pomiędzy różnymi strefami cenowymi zarządzanymi przez wiele giełd energii.
- Jest modelowym rozwiązaniem cenowego połączenia giełdowych rynków dnia następnego, zaakceptowanym przez KE i ACER jako rozwiązanie docelowe na wszystkich granicach państw UE.
- PCR pozwala na optymalne wykorzystanie trans-granicznych zdolności przesyłowych bezpośrednio przez giełdy energii na rynku dnia następnego w mechanizmie aukcji typu *implicit*.

Projekt NWE PCR

- Zgodnie z decyzją Rady Europejskiej w konkluzjach z dnia 4 lutego 2011 roku, w ramach Projektu Nord West Europe - NWE PCR, nad utworzeniem w pełni funkcjonującego, wzajemnie połączonego i zintegrowanego europejskiego wewnętrznego rynku energii elektrycznej, współpracowali Operatorzy Systemów Przesyłowych i Giełdy Energii rynku regionalnego NWE.
- Projekt ten obejmował kolejno fazy: projektową, implementacyjną i operacyjną.
- Zawarte zostały wielostronne umowy:
  - (i) NWE All Party Cooperation Agreement (Design & Implementation Phase) - APCA, zawarta w dniu 6 sierpnia 2012 roku, regulująca współpracę w fazie projektowej i implementacyjnej, oraz
  - (ii) NWE Day-ahead Operations Agreement – NWE DAOA, zawarta w dniu 18 grudnia 2013 roku , w ramach której nastąpiła realizacja fazy operacyjnej tego rynku.
- Projekt NWE został uruchomiony w dniu **4 lutego 2014 roku**.

Przekształcenie projektu NWE w projekt MRC

- W dniu **13 maja 2014 roku** do projektu **NWE Price Coupling** dołączyli Operatorzy Systemów Przesyłowych oraz Giełdy Energii z regionu South West Europe – **SWE**, obejmującego **Hiszpanię i Portugalię**.
- W efekcie nazwa projektu została zmieniona na **Multi-Regional Coupling - MRC** oraz została podpisana nowa umowa regulująca działanie projektu MRC DAOA.
- W dniu **24 lutego 2015 roku** do projektu **MRC** dołączyli operatorzy i giełdy z regionu Central South Europe – **CSE**, obejmującego **Włochy i Słowenię**.
- Uczestnikiem tego rynku jest również Polska ze względu na prowadzenie wspólnie z giełdą Nord Pool Spot rynku trans-granicznego z wykorzystaniem kabla Swe-Pol Link łączącego Polskę ze Szwecją.
- **MRC** obecnie obejmuje obszar stanowiący **90%** zużycia energii elektrycznej w Europie.
- W następnym etapie do projektu **MRC** zostanie dołączony region **CEE**.

Rynek 4M MC

- W połowie 2013 roku rozpoczęły się prace zmierzające do rozszerzenia funkcjonującego wcześniej trójstronnego market coupling pomiędzy **Czechami, Słowacją i Węgrami** o obszar **Rumunii**.
- Prowadzone prace projektowe opierały się o docelowy model europejski - PCR.
- W pracach brali udział operatorzy systemów przesyłowych i giełd energii z tych 4-ch krajów we współpracy z krajowymi urzędami regulacji.
- Jedyną istotną cechą różniącą ten projekt od innych wdrażanych projektów europejskich jest godzina zamknięcia bramki czasowej na składanie zleceń, ustalona na godzinę 11:00 CET.
- Projekt **4M MC** został z sukcesem wdrożony w dniu **19 listopada 2014 roku**.
- W następnym kroku projekt **4M MC** zostanie włączony do projektu **CEE FB MC**.

Projekt CEE FB MC

- Na początku 2014 roku w regionie Europy Środkowo-Wschodniej – CEE rozpoczął się projekt implementacji mechanizmu łączenia rynków oparty o model PCR określany jako Projekt CEE Flow Based Market Coupling - **CEE FB MC**.
- W dniu 19 lutego 2014 roku podpisane zostało „Memorandum of understanding on the implementation of the day-ahead congestion management target model in the CEE Region in conjunction with other European Regions”, z udziałem PSE i TGE.
- W projekcie CEE FB MC uczestniczą operatorzy systemów przesyłowych i giełd energii z 7 krajów: **Austrii, Czech, Niemiec, Polski, Słowacji, Słowenii i Węgier**.
- W ostatnim czasie podjęta została decyzja o przyłączeniu do tego projektu operatora systemu przesyłowego i giełdy energii z **Rumunii**.
- Planowany wstępnie termin wdrożenia projektu **CEE FB MC** i przyłączenie go do projektu **MRC** to druga połowa **2016 roku**.

Projekt Lit-Pol

- W 4-tym kwartale 2014 roku rozpoczęły się prace nad wdrożeniem mechanizmu market coupling wg modelu PCR na będącym w budowie połączeniu stałoprądowym łączącym systemy przesyłowe Litwy i Polski.
- W pracach udział biorą operatorzy systemów przesyłowych: PSE i LITGRID oraz giełdy energii: NPS i TGE.
- W chwili obecnej negocjowany jest kształt umowy operacyjnej pomiędzy ww. czterema stronami tego projektu oraz szczegóły techniczne.
- W przygotowaniu jest plan testów narzędzi informatycznych, które będą zastosowane w tym projekcie.
- Projekt Lit-Pol będzie powielał rozwiązania rynkowe stosowane obecnie na połączeniu stałoprądowym Swe-Pol Link.
- Zgodnie z harmonogramem projekt **Lit-Pol** powinien zostać wdrożony na **początku stycznia 2016 roku** i stanie się częścią projektu **MRC**.

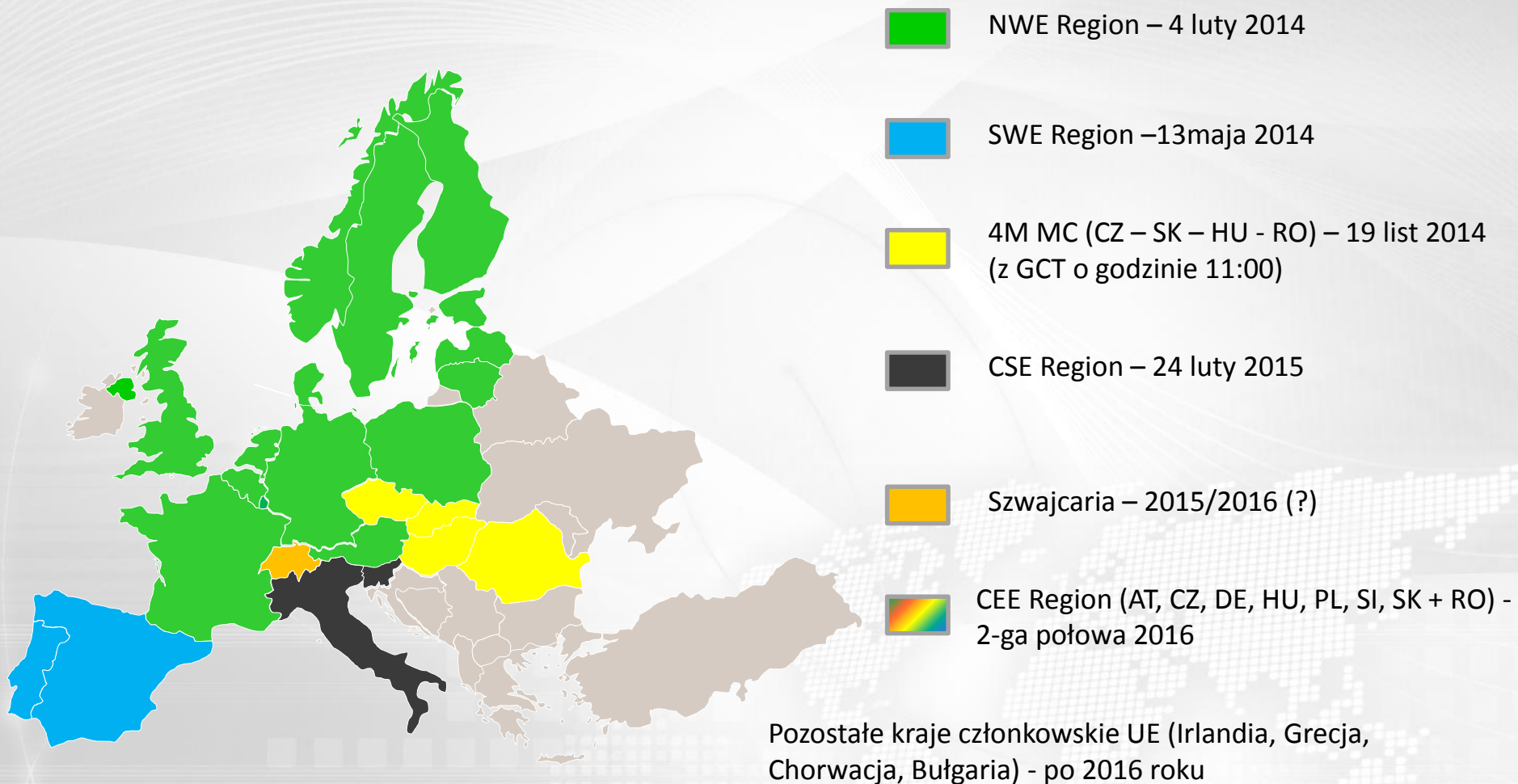

Projekt XBID

- Na europejskim rynku dnia bieżącego istnieją obecnie poważne opóźnienia integracji wg modelu **XBID**.
- Komisja Europejska pilnie poszukuje środków, aby wyjść z impasu. Dotychczasowy postęp prac był wolniejszy od zakładanego i brak jest pewnych terminów implementacyjnych.
- Prace projektowe prowadzone są przez wybranego dostawcę - Deutsche Börse AG.
- Wskazuje się na możliwość uruchomienia pan-europejskiego rynku dnia bieżącego wg modelu **XBID** w **drugiej połowie 2017 roku**.

Harmonogram wdrażania modelu PCR w Europie

TOWAROWA
GIEŁDA ENERGII S.A.

Grupa Kapitałowa GPW

Dziękuję za uwagę

Kontakt

E-mail: jacek.brandt@tge.pl

Telefon: +48 600 409 888